

Pestprotocol CBS De Rank

Pestprotocol op CBS De Rank

Inleiding		3
Hoofdstuk 1	Het creëren van een veilige school	4
Hoofdstuk 2	Pesten op CBS De Rank	8
Hoofdstuk 3	Directe aanpak, welke stappen ondernemen we?	10
Hoofdstuk 4	Overige informatie	12

CBS De Rank wil dat alle kinderen zich op hun basisschool vrij en veilig kunnen voelen. Dit is ook een voorwaarde voor het kind om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Met dit doel is het pestprotocol opgezet.

Inleiding

Pesten op school en in de klas staan niet op zichzelf. In de hele samenleving is sprake van een toenemende verruwing en verharding. Toch heeft de ene school aanzienlijk meer te kampen met pestgedrag dan de andere. Dat hangt voornamelijk samen met het schoolklimaat, maar ook met de sociale omgeving waarin kinderen opgroeien. Op scholen waar leerlingen, personeel en ouders zich prettig voelen, doen zich opmerkelijk minder problemen voor.

Hier ligt voor CBS De Rank dan ook de belangrijkste sleutel voor het voorkomen van pestgedrag. Ook agressie en geweld, voorvallen waarbij een leerling psychisch of fysiek wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen, onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met school. Daarbij moet ook gedacht worden aan verbaal en non-verbaal gedrag. Daarnaast kan het cyberpesten ook een rol op school spelen.

Hoofdstuk 1 Het creëren van een veilige school

Om de omgang met elkaar te reguleren en zodoende een veilig werk- en leefklimaat te bevorderen gelden er in de groepen de groepsregels. Deze regels worden aan het begin van het schooljaar met de klas gemaakt. In iedere klas zijn deze regels beschreven.

Belangrijke schoolregels op CBS De Rank zijn:

- 1 Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- 2 Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- 3 We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldnamen.
- 4 Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- 5 Niet: zomaar klikken. Wel: aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt. Je mag altijd vertellen als je zelf pijn hebt of verdriet of als je dit bij een ander ziet.
- 6 Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- 7 Blijft de pester doorgaan dan weer aan de meester of de juf vertellen.
- 8 Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- 9 Uittlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- 10 Niet aan spullen van een ander zitten als de ander dat niet wil.
- 11 Luister naar elkaar.
- 12 Iemand niet op het uiterlijk beoordelen.
- 13 Nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
- 14 Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- 15 Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- 16 Schelden doet wel pijn.

Deze regels kunnen in eigen woorden worden opgesteld. Het werk juist goed om de regels met de kinderen te maken. Leerkrachten dragen de verantwoording om te zien of bovengenoemde schoolafspraken er ook tussen staan.

Voor de groepen 1 t/m 4 raden we het gebruik van de volgende regels aan.

Doordat deze regels rijmen kunnen we ze kinderen gemakkelijk leren. Steeds stellen we een regel centraal, leggen we het extra uit in de klas. Regels kunnen met plaatjes ondersteund worden.

- Heeft een vriendje soms verdriet, help hem dan als je het ziet.
- Eerst even vragen als je wat gaat lenen, dan pas kun je het meenemen.
- Er is er maar 1 die praat, zodat alles beter gaat.
- Ruzie maken is niet fijn, we willen allemaal vriendjes zijn.
- Als ik met een werkje stop, ruim ik alles netjes op.
- Ik pak mijn jas en tas en kom rustig terug naar de klas.
- Nu laten we merken dat we rustig kunnen werken.
- Laten we hopen dat we rustig in de klas kunnen lopen.
- Als iemand zegt **STOP!** Dan hou je op.
- Zeg geen **NEE**, maar: "Speel je ook met ons mee?".
- Ik hou mijn mond als er niets aardigs uit komt.
- Samen spelen, samen delen.
- Even praten na een ruzie is fijn, dan kunnen we weer vriendjes zijn.
- Als niemand jou helpen kan, vraag het aan de juffrouw dan.

Naast het opstellen van de regels is het van belang dat kinderen een structurele aanpak herkennen. We gaan hierbij uit van drie strategieën. Deze kunnen wij niet los zien van elkaar.

- Bevorderen van een goed sociaal klimaat
- Inspringen op acute situaties
- Intensieve begeleiding van probleemkinderen.

Leerlingen voelen zich thuis op school, wanneer de leerkrachten hen serieus nemen, met respect behandelen en blijven accepteren. Duidelijke gedragsregels zijn nodig. Als leerlingen zich lastig(er) gaan gedragen is het goed om actief in te grijpen en niet af te wachten totdat de bui vanzelf overdrijft. Leerlingen moeten leren ervaren dat sociaal gedrag meer voordelen biedt dan destructief gedrag.

Om dit te ervaren is het goed om kinderen positief te benaderen. Kinderen willen graag aandacht. Leerkrachten proberen dit zoveel mogelijk op een positieve manier te doen. Je kunt een kind een waarschuwing voor straf geven maar je kunt een kind ook melden dat er een beloning volgt als het goed gaat. Op school kunnen we hier gemakkelijk een sticker of een beloningskaart voor gebruiken. Maar het met woorden benoemen is natuurlijk ook prima. Hierdoor ontstaat in de klas een beter pedagogisch klimaat, in zo'n klimaat zal minder ruzie en agressie zijn.

- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Preventieve werking

- De eerder genoemde groepsregels hanteren. Dit betekent dat we de regels niet alleen ophangen maar er ook met regelmaat op terug komen.
- Op school stellen we regelmatig een onderwerp in de klas aan de orde. De godsdienst methode Trefwoord biedt volop aanknopingspunten om gedrag te bespreken met elkaar, dus ook pesten, plagen enz. Het gaat er vooral om hoe mensen goed met elkaar om kunnen gaan.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Complimentenaanpak hanteren. Met elkaar bewust kijken naar wat goed gaat. Wat hierbij heel belangrijk is, is dat we het ook noemen, uitspreken. Maak er maar een gewoonte van om in de klas voor we naar huis gaan te bespreken wat er goed ging.

- Maandelijks terugkerend project:

Elke maand wordt er aan de hand van de kalender van “kids tegen geweld” een andere praatplaat besproken. De plaat hangt op vanaf groep 3 en bij de ingang van de school. Op deze manier blijft het onderwerp bespreekbaar.

Deze methode bekijkt het pesten steeds vanuit een verschillend persoon. Het is namelijk goed om ook aandacht te besteden aan ‘de pester’ en aan de ‘meeloper’.

Maand	Poster Titel	Gezien vanuit
Januari	Een goed begin	Meeloper: Opkomen voor anderen
Februari	Wat je pest, ben jezelf	Pester: Pesten en gepest worden
Maart	Eerlijk spel	Gepeste kind: Samenspelen
April	Een bijzonder feest	Meeloper: Niet meer buitensluiten
Mei	Tot 10 tellen	Pester: Omgaan met frustratie
Juni	Smile	Gepest kind: Vrienden en uitlachen
Juli	Op vakantie	Pester: Onzeker zijn,
Augustus	Op vakantie	Pester: Vrienden maken
September	Rare praatjes	Meeloper: Anders zijn
Oktober	Je bent vet gaaf	Meeloper: Verdriet dat je niet ziet
November	Mijn enige wens	Gepest kind:Hulp vragen
December	Vrolijk kerstfeest	Pester: stiekem pesten

Hoofdstuk 2 Pesten op CBS De Rank

Pesten komt ondanks alle voorzorgsmaatregelen ook bij ons op school voor. Het is een probleem wat wij serieus onder ogen willen zien. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

- Pesten moet als **probleem** worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te **voorkomen**. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en **duidelijk stelling** nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een **directe aanpak**. Zie hoofdstuk 3.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een **vertrouwenspersoon** nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op beide locaties hebben wij een vertrouwenspersoon. Lisstraat:
Oranjelaan:

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.

- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.
- Cyberpesten.

Plagen en pesten

Iedereen plaagt wel eens iemand. Het gebeurt over en weer. Het is een spelletje, niet altijd leuk maar nooit echt bedreigend. De kinderen zijn bij plagen vaak aan elkaar gewaagd. Zodra de ander het niet meer leuk vindt is het pesten.

Bij pesten heeft de gepeste pijn, fysiek of geestelijk, is het bedreigend en vaak gericht op één persoon. Het is ook niet voor eventjes, maar voor een lange tijd.

Cyberpesten

Steeds vaker gebruiken de kinderen de computer als middel om te communiceren. Zij zullen dit voornamelijk in de thuissituatie doen. Maar ontstane pesterijen kunnen wel gevolgen hebben voor in de klas.

Vanaf groep 6 vertellen we de kinderen hoe we hier mee om gaan. Ieder berichtje wat je elkaar stuurt kan geprint worden. Als dat bewijs er dus is zullen er consequenties aan verbonden worden.

Bij cyberpesten spelen we als school een bemiddelende rol. Het probleem zal zich altijd mee de klas innemen. We vragen het 'gepeste kind' een uitdraai mee te nemen. We maken dit zeker bespreekbaar in de klas.

Hoofdstuk 3 Directe aanpak, welke stappen ondernemen we?

Wanneer er is geconstateerd dat een kind wordt gepest, dit kan door middel van observatie van de leerkracht, aangegeven door kind, klasgenoot of ouders, praten we met het kind wat gepest wordt. Is het kind hier te jong voor dan hebben we dit gesprek met de ouders.

1 Gesprek met gepeste kind.

We vragen in dit gesprek aan het kind wat er precies is gebeurd, graag met voorbeelden. We vragen wanneer dit gebeurt: in de klas, in de pauze, tijdens de gym enz. Heeft het kind hulp gevraagd? Heeft het kind het thuis besproken? Is er een kind bij betrokken of heeft het kind ook last van meelopers? We proberen een zo goed mogelijk beeld te vormen van de situatie. We spreken af dat het kind op elk moment bij de leerkracht aan mag geven wanneer en wat er gebeurt. Het is belangrijk dat een kind dat leert. Niet opsparen want na een week is het niet meer zo goed op te lossen.

Natuurlijk maken wij hier een verslagje van voor in de follow-up. In overleg bespreekt de leerkracht het verhaal over het pesten met de pester en/ of in de klas.

In dit gesprek vertellen we het kind over de manier waarop we dit verder gaan aanpakken. We spreken een vast moment af met het kind om hier over te praten. Zodat er in ieder geval op terug gekomen wordt.

We bespreken met het gepeste kind of we ook een gesprek met zijn of haar ouders zullen hebben.

2 Gesprek met pester.

We vragen de pester naar zijn of haar kant van het verhaal. Ook hier wordt een verslagje van gemaakt. Wat gebeurt er? Wanneer gebeurt het en waarom gebeurt het? We vertellen de pester dat het moet stoppen en dat de leerkracht hier op zal toezien. Ook in het follow-up wordt een aantekening gemaakt.

3 De leerkracht houdt toezicht en benoemt positief gedrag

Op de door het gepeste kind aangegeven plaatsen (plein, op de gang etc.) houdt de leerkracht extra toezicht. Wanneer de leerkracht momenten ziet dat het goed gaat benoemt zij dit hardop, tegen betreffende kinderen maar ook trots uitspreken in de groep.

4 *Ouders erbij betrekken*

Wanneer het gedrag van de pester blijft doorgaan, nodigt de leerkracht de ouders en de pester uit voor een gesprek. De leerkracht geeft aan wat er aan de hand is, welke stappen zijn gemaakt en hoe nu verder. De leerkracht geeft aan welke straf er zal volgen als de pester zich niet aan de afspraak houdt. In dit stadium wordt de locatieleider/directeur en intern begeleider op de hoogte gesteld door de leerkracht. Ook het gesprek met ouders wordt vermeld in de follow-up.

In overleg met het gepeste kind, betrekken we de ouders van het gepeste kind er bij. We vertellen in dit gesprek hoe de aanpak is en wat er zoal is voorgevallen.

5 *Directie heeft gesprek met pester en ouders*

Wanneer deze stap nodig is krijgt de directie een overzicht op papier vanuit het leerlingvolgsysteem met daarin duidelijk aangegeven wat er is gebeurd, wanneer het is gebeurd, verslagen van gesprekken en vastgelegde afspraken. De directie bespreekt de situatie, maakt afspraken en verwijst door naar instanties indien nodig.

We denken hierbij aan schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg etc.

6 *Overige stappen*

Indien het pestgedrag niet verbetert of de ouders nemen geen actie om dit gedrag mee aan te pakken kan de school overgaan tot het nemen van bijzondere maatregelen. Dit zou kunnen betekenen dat de pester geïsoleerd wordt van de groep door tijdelijke plaatsing in een andere groep met als maximum een schorsing in uiterste noodzaak. Dit laatste is per situatie verschillend en zal besloten worden in overleg met de directie.

Hoofdstuk 4 Overige informatie

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Voor de begeleiding van de gepeste leerling kan de leerkracht advies vragen aan de schoolmaatschappelijk werker of de schoolmaatschappelijk werker gaat zelf met de leerling aan het werk op dit gebied. Ook ouders kunnen met vragen terecht bij schoolmaatschappelijk werk.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen en het bijvoorbeeld naar school brengen of 'Ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn / haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen, als het kind zich aan de regels houdt.

- Het kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Voor de begeleiding van de pester kan de leerkracht advies vragen aan de schoolmaatschappelijk werker of de schoolmaatschappelijk werker gaat met de leerling aan het werk op dit gebied.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Hierbij kan de schoolmaatschappelijk werker van de school een duidelijke rol spelen.
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp, sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Begeleiding van de zwijgende meerderheid / meelopers

De zwijgende meerderheid is vaak bang zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat ze stoer gedrag interessant vinden en denken daardoor populair in een groep te worden, misschien doen ze zelf af en toe mee. Voor de begeleiding van deze groep leerlingen kan de leerkracht advies vragen aan de schoolmaatschappelijk werker.

Hoewel deze kinderen geen actieve rol spelen bij het pesten, zijn zij wel mede bepalend voor het voortduren van het pesten. De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de "instemming" van de toeschouwers. Het is van groot belang deze groep te mobiliseren om de pester of het pesten te stoppen. Dit zal kunnen door het bespreekbaar te maken in de klas of door dit te oefenen met een rollenspel.

Het is erg belangrijk dat de groep meelopers een positieve rol krijgt. Wij moeten hen er vooral bij betrekken. We kunnen hen in de klas aanspreken maar ook apart als groep.

Meisjes en pesten

Pesten bij meisjes gaat vaak over vriendschappen. Ze pesten bijvoorbeeld een ander meisje om te zorgen dat dit meisje hun vriendin niet afpakt. Veel gepest vindt plaats met woorden. Vaak maken meisjes afspraken om een ander meisje buiten te sluiten, vaak met behulp van briefjes. Doordat het pesten minder lichamelijk is, valt het de leerkracht minder snel op.

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Waarschuw kind voor gebruik van Hyves, MSN etc.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Laten we het doel van dit protocol goed voor ogen zien:

- **Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.**
- **Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.**
- **Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!**